

februari
2023

Hoe geven we ruimte aan initiatief en betrekken
we inwoners bij gemeentelijk beleid en plannen?

Participatiebeleid Gemeente Deventer

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Participatie in Deventer	4
Visie en ambitie	7
Wettelijk kader	9
De Omgevingswet	10
Participatieladder	11
Weging opbrengst participatie	12
Uitvoeringskader	13
1. Inwoners	13
2. Politiek: college en gemeenteraad	15
3. Medewerkers gemeente	17
4. Initiatiefnemers	19

Voorwoord

Inwoners, ondernemers en organisaties in Deventer beschikken samen over een schat aan kennis en ervaring. Bij de keuzes die de gemeente maakt, biedt hun inbreng een grote maatschappelijke meerwaarde. Als gemeentebestuur willen wij die inbreng graag benutten. Participatie van inwoners, ondernemers en organisaties speelt voor ons dan ook een belangrijke rol bij besluitvorming.

Met de komst van de Omgevingswet wordt het belang van goede participatie alleen maar groter. Met het participatiebeleid dat nu voor u ligt, willen we daarom goed vastleggen wat we in de gemeente Deventer met participatie beoelene, welke vormen en niveaus van participatie er zijn, en welke plaats het heeft naast de democratische besluitvorming van gemeenteraad en college.

Participatie zorgt ervoor dat het gemeentebestuur zo goed mogelijk rekening kan houden met de belangen van de omgeving. En dat geldt ook voor andere partijen die een ontwikkeling in de gemeente willen realiseren. Maar participatie is geen tovermiddel: het kan er niet voor zorgen dat iedereen het eens is met alle ontwikkelingen. Tegengestelde belangen zijn niet altijd met elkaar in overeenstemming te brengen, dus niet iedereen zal altijd blij zijn met de uiteindelijke oplossing. Het is goed dat steeds te blijven benoemen.

Dit participatiebeleid biedt kaders en richtlijnen voor participatie in de gemeente Deventer. Tegelijkertijd blijft participatie wel maatwerk, en is geen enkel participatietraject hetzelfde. De omstandigheden bepalen wat wel en niet mogelijk is, en het vakgebied participatie ontwikkelt zich ook nog volop. Dat betekent dat participatie ook nog een leerproces is, waarin we steeds nieuwe ervaringen opdoen. Dat is niet erg: de wereld om ons heen verandert voortdurend, en wij veranderen mee. De insteek blijft echter dezelfde: met participatie de (vaak tegenstrijdige) maatschappelijke en particuliere belangen goed in beeld brengen en meewegen, en zo tot een weloverwogen en gemotiveerd besluit komen.

We hebben er vertrouwen in dat het participatiebeleid u en ons de komende jaren helpt om tot een goede en waardevolle dialoog te komen. En dat het een stevige pijler wordt onder de verdere ontwikkeling van onze mooie gemeente.

Het college van burgemeester en wethouders van Deventer

Participatie in Deventer

Gemeentevoorlichter noteert suggesties van bewoners tijdens een “instuif”, 1970

Participatie hoort bij Deventer, het past bij het DNA van de stad. Al in de veertiende eeuw werd het stadsbestuur gevormd door vanuit elke wijk twee bewoners te kiezen. Op die manier had het stadsbestuur goede binding met de wijken.

De Deventer wijkaanpak, tegenwoordig WijDeventer, is al bijna dertig jaar een begrip. Meer zeggenschap voor bewoners, korte lijnen met de gemeente, het zelf oppakken van ideeën voor de wijk met ondersteuning van de gemeente en welzijnswerk. Deventer staat er landelijk om bekend. Het is in onze gemeente heel normaal dat inwoners worden betrokken bij planvorming. Vaak ook nemen ze zelf het initiatief. Zoals het Muggeplein, het Lamme van Diesseplein en Deventer Spoor, waarin bewoners langs het spoor zich inzetten voor een betere leefbaarheid. Het ontwerp (en ook de naam) van het Godebaldpark is samen met bewoners en gebruikers bedacht. En na een uitgebreid proces met omwonenden, ondernemers en andere belanghebbenden is een breed gedragen ontwerp vastgesteld voor de Lebuinuspleinen.

Duidelijke afspraken

De samenleving verandert in een steeds sneller tempo. Die veranderende samenleving vraagt om duidelijke afspraken en inzicht in de verschillende rollen die iedereen daarin heeft. Het vraagt ook om een flexibele houding van de gemeente om in te kunnen spelen op nieuwe situaties. Grote vraagstukken als energietransitie en klimaatverandering kunnen we alleen in gezamenlijkheid oppakken. Steeds meer inwoners, ondernemers en organisaties willen invloed hebben op en een bijdrage leveren aan de kwaliteit van hun fysieke of sociale leefomgeving. En met de komst van de Omgevingswet willen we als overheid anders omgaan met initiatieven uit de samenleving.

Definitie van participatie

Participatie is meedoen en gaat over samenwerken met elkaar. Meedoen met een initiatief van de gemeente of meedoen met een initiatief van inwoners. Wij onderscheiden twee vormen van participatie:

1. **Overheidsparticipatie** – Ruimte geven aan initiatieven uit de samenleving (initiatief ligt bij inwoners/organisaties)
2. **Inwonersparticipatie** – Samen met inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden beleid maken, uitvoeren en evalueren (initiatief ligt bij de gemeente)

Doelen van participatie

Aan het begin van elk participatietraject is het goed om na te denken over de doelen ervan. Wat wil je met de participatie bereiken? Dat kunnen verschillende dingen zijn, bijvoorbeeld een soepele en zorgvuldige besluitvorming bevorderen, een inhoudelijk beter plan maken, een kwalitatief betere beslissing nemen, het verkleinen van de kloof tussen overheid en samenleving, het vergroten van de legitimiteit van besluitvorming, de relatie met betrokkenen behouden of versterken, de eigen kracht van de samenleving vergroten, een meer geïntegreerd beleid opstellen, vergroten van gemeenschapsgevoel enzovoort.

Wat is participatie niet

Goede participatie heeft niet als eerste doel om absoluut draagvlak te realiseren, of bezwaar en beroep te voorkomen. Met participatie weeg je de (vaak tegenstrijdige) maatschappelijke en particuliere belangen en kom je tot een weloverwogen en gemotiveerd besluit. En met dat besluit hoeft en kan niet iedereen het eens zijn. Vaak zie je wél dat met een zorgvuldig participatieproces de uitkomst makkelijker wordt geaccepteerd.

Participatieportaal

Participatie is in Deventer niet nieuw. Inwoners en andere belanghebbenden hebben al veel mogelijkheden om invloed uit te oefenen en zeggenschap te hebben. Denk aan ondersteuning van WijDeventer bij een initiatief voor de buurt, de Ideeënmarkt van de gemeenteraad en het Raadsforum waar iemand een idee onder de aandacht van de gemeenteraad kan brengen, participatietrajecten voor beleidsontwikkelingen en projecten, maar ook het Slim Melden, het Digipanel, Adviesraden en de formele zienswijzen. Al deze mogelijkheden vertalen we in 2023 in een digitaal participatieportaal, zodat ze overzichtelijk zijn weergegeven en voor inwoners eenvoudig te vinden zijn.

Afb: Nieuwe communicatiestijl voor het Digipanel Deventer

Visie en ambitie

Deventer visie op participatie

De samenleving maken we samen. De gemeente is niet de enige die initiatief neemt. Zeker de grote opgaves als klimaatbeleid en woningbouw kunnen we alleen in gezamenlijkheid oppakken. In Deventer staan we open voor initiatieven. Ambtenaren en bestuurders denken mee met de initiatiefnemer over of en hoe we zijn plan uitvoerbaar kunnen maken. Op die manier voelt iedereen zich verantwoordelijk voor het prettig samenleven.

We 'hangen' onze visie op aan publieke of democratische waarden. Wat we doen en willen bereiken, toetsen we aan deze waarden. Op deze manier kunnen we toetsen of we volledig zijn in onze aanpak of dat er blinde vlekken zijn.

Waarden

- **Toegankelijkheid** – bereikbaar, bekend en begrijpelijk
- **Inclusiviteit** – effectief samenwerken met verschillen
- **Deliberatie** – van stemmen naar praten, besluitvorming op basis van argumenten
- **Zeggenschap** – het recht om (mee) te beslissen
- **Tegenspraak (organiseren)** – het actief opzoeken van andere meningen, andere waarderegisters en andere perspectieven
- **Transparantie** – hoe komt de gemeente tot afwegingen en besluiten, is het uit te leggen?

Ambitie

1. Iedereen, die dat wil, kan participeren;
2. Ambtenaren en bestuur maken bij het opstellen, uitvoeren en evalueren van beleid en projecten goed inzichtelijk hoe proces en besluitvormingstraject eruit zien;
3. Externe initiatiefnemers zien het belang van goede participatie, wat dat hun initiatief oplevert en gaan met hun omgeving in gesprek;
4. De houding van ambtenaren en bestuur ten opzichte van initiatieven van inwoners, organisaties en bedrijven is aan het veranderen van ‘nee tenzij’ naar ‘ja mits’.

Maatwerk

Met deze blik (de visie) en de ambitie voor ogen geven we de participatie bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid en projecten vorm én behandelen we maatschappelijke initiatieven. Daarbij is participatie altijd maatwerk. Steeds weer staan we bewust stil bij de participatieladder en doorlopen we vijf vragen:

- Welke ruimte is er voor invloed?
- Welke belangen hebben inwoners bij het project of de beleidsontwikkeling?
- Hoeveel tijd, geld, capaciteit en expertise is beschikbaar?
- Stemt college en/of raad in met het voorgestelde participatieniveau (trede op de participatieladder)? (Dit wordt geformuleerd als besispunt in een college- of raadsvoorstel).
- Hoe verhoudt dit participatietraject zich tot andere lopende of toekomstige participatietrajecten?

Wettelijk kader

Vanuit de Rijksoverheid wordt gewerkt aan de invoering van twee wetten, die veel te maken hebben met participatie: de **Omgevingswet** en de **wet Versterking participatie op decentraal niveau**.

Vanuit dit laatste wetsvoorstel zijn gemeenten verplicht om hun huidige inspraakverordening te verbreden naar participatie. Dit wetsvoorstel regelt dat het bestuur inwoners in staat stelt te participeren. Niet alleen bij de voorbereiding, maar ook bij de uitvoering en evaluatie van beleid. Deze wet schrijft daarnaast voor dat het uitdaagrecht een plek moet krijgen in de verordening. De Omgevingswet is een stuk uitgebreider en lichten we op de volgende pagina's toe.

Met beide wetten krijgt het vroegtijdig betrekken van inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden een betere juridische basis.

De Omgevingswet

De Omgevingswet kent een aantal instrumenten om het beleid over de fysieke leefomgeving vorm te geven en te realiseren. De belangrijkste instrumenten zijn de omgevingsvisie, het (omgevings)programma, het omgevingsplan en de omgevingsvergunning.

Omgevingsvisie, (omgevings)programma en omgevingsplan

In de omgevingsvisie zijn ambities voor de fysieke leefomgeving aangegeven. Via het (omgevings)programma kunnen deze ambities nader worden uitgewerkt en het omgevingsplan bevat bijna alle regels over de fysieke leefomgeving.

Bij het vaststellen van een omgevingsvisie, -programma en -plan geldt de motiveringsplicht. De gemeente geeft aan hoe inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties zijn betrokken en wat resultaten zijn. Hoe zijn ze benaderd, wie zijn betrokken, hoe ze inbreng hebben gegeven, welke afwegingen zijn gemaakt en in welke mate de gemeente heeft voldaan aan haar eigen participatiebeleid. Bij het Omgevingsplan geldt ook de kennisgevingsplicht: de gemeente geeft voorafgaand aan het traject aan wie worden betrokken, waarover ze worden betrokken, wanneer ze worden betrokken en wat de rol is van de gemeente en van initiatiefnemer.

Omgevingsvergunning

Met de komst van de Omgevingswet moet bij alle omgevingsvergunningaanvragen worden aangegeven of participatie heeft plaatsgevonden. Initiatiefnemers die de omgeving betrekken bij hun plannen, krijgen hier betere plannen voor terug. De omgeving vroeg bij een traject betrekken, voorkomt vaak bezwaren in een later stadium. De gemeente stimuleert initiatiefnemers in alle gevallen om participatie te organiseren.

Verplichte participatie

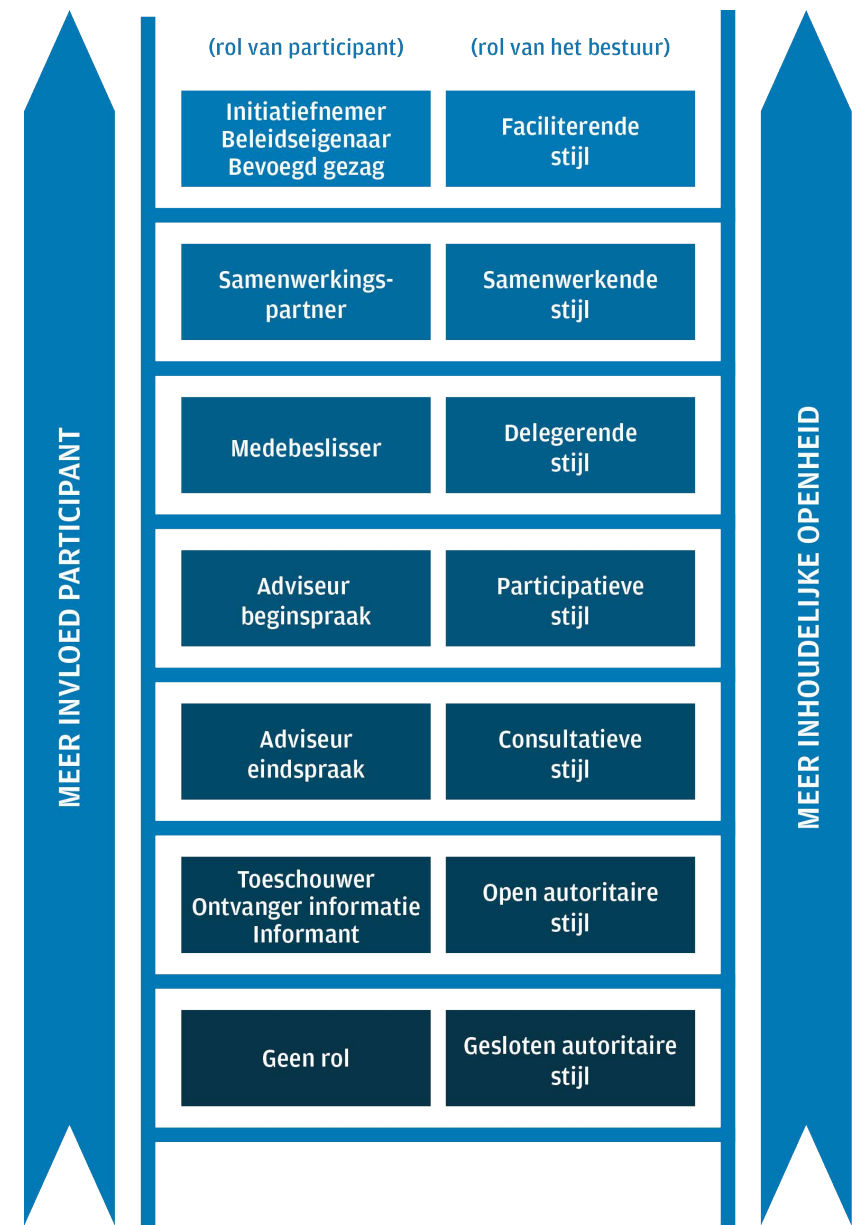
De gemeenteraad heeft categorieën van activiteiten aangewezen waarbij participatie vooraf verplicht is. Het gaat hierbij om activiteiten die niet passen in het Omgevingsplan. Bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning levert initiatiefnemer een verslag in, waarin staat wat er aan participatie is gedaan en wat de resultaten zijn. De vorm van de participatie is aan initiatiefnemer zelf. Als initiatiefnemer niet aan participatie heeft gedaan, weet de gemeente niet hoe de omgeving over het initiatief denkt. Dit kan als gevolg hebben dat de aanvraag niet beoordeeld kan worden. De gemeente kan dan besluiten om de aanvraag buiten behandeling te laten.

Participatie- ladder

In de ladder hiernaast staan de verschillende niveaus van participatie. Hij geeft zowel de verschillende rollen van participerende inwoners (links) weer als de bijbehorende implicaties voor de bestuursstijl (rechts). Een hogere trede op de participatieladder betekent dat inwoners meer invloed hebben op het beleidsproces en vraagt andersom een toenemende inhoudelijke openheid van de overheid.

Of andersom: de rol die je rechts kiest, zorgt voor de rol links. Er is niet één specifieke houding die goed is voor participatie. Een kanttekening bij de metafoer van een ladder is, dat een hogere trede op de ladder vaak beter en volwaardiger lijkt. Echter, niet iedereen is of voelt zich in staat om intensief te participeren. En bij een dijkdoorbraak moeten we als gemeente natuurlijk gewoon handelen. Daarom kan soms participeren op een ‘lagere’ trede ook volstaan. Bij inwonersparticipatie is het belangrijk om te differentiëren onder meer op basis van de wensen en mogelijkheden van mensen.

Het is goed om bij elk beleid of project te bedenken hoe hoog dit op de participatieladder moet. Je bewust zijn van alle keuzes op de ladder en nadenken over de rol die daarbij hoort.

Weging opbrengst participatie

Hieronder geven we per participatietrede aan wat die betekent voor de weging van het resultaat door het bestuur. De trede 'geen rol' is niet aan de orde. De trede 'initiatiefnemer' valt onder overheidsparticipatie.

Toeschouwer (informereren)

Op de onderste trede van de ladder vinden we actuele, transparante en relevante informatie. Het bestuur streeft ernaar om inwoners te informeren over aankomende of ingevoerde besluiten of beleidsmaatregelen en deze op toegankelijke wijze te beargumenteren.

Adviseur eindspraak (raadplegen)

Bij raadplegen gaat het om het verzamelen van ideeën, wensen, meningen en voorkeuren van betrokkenen. Het bestuur neemt kennis van de uitkomsten van het participatieproces en weegt af of en in welke mate deze kunnen worden meegenomen in de politieke besluitvorming. Het kan dus zijn dat het bestuur anders besluit dan de voorkeur van de geraadpleegde betrokkenen.

Adviseur beginspraak (adviseren)

Wanneer betrokkenen om een gezamenlijk antwoord gevraagd wordt op een vraag, dan gaat het om adviseren. Het bestuur geeft hierbij de kaders aan en beschouwt de adviezen en conclusies uit het participatietraject als een zwaar-

wegend uitgangspunt bij politieke besluitvorming. Als er van dit advies wordt afgeweken, moet het bestuur dit goed onderbouwen.

Medebeslisser (meebeslissen)

Het bestuur kan ook besluiten de keuze van een oplossing over te laten aan de betrokkenen. Er moeten dan minstens twee alternatieven worden aangeboden. In dit geval gaat het om meebeslissen. Het bestuur neemt de adviezen en conclusies uit het participatietraject over, mits deze passen binnen de vooraf gestelde inhoudelijke, financiële en procedurele kaders.

Samenwerkingspartner (samenwerken)

Een samenwerking ontstaat wanneer het bestuur samen met de betrokkenen een plan ontwikkelt. Het kan zijn dat dit binnen vooraf vastgestelde kaders gebeurt. Het bestuur gaat mee met de keuze van de partijen die het plan ontwikkeld hebben. Betrokkenen gaan in nader overleg om de uitkomsten van het participatieproces om te zetten in een convenant of samenwerkingsovereenkomst waarin zij de gemaakte afspraken vastleggen.

Uitvoerings- kader

1. Inwoners

Uit een enquête onder het Digipanel Deventer (2021) blijkt dat inwoners het belangrijk vinden betrokken te worden bij het maken en uitvoeren van beleid. En dan met name bij plannen voor hun eigen wijk of dorp. Bij grote onderwerpen als windenergie, aardgasvrij wonen en het plaatsen van camera's willen inwoners meebeslissen over een voorstel.

De belangrijkste voorwaarden voor het slagen van inwonersparticipatie zijn volgens inwoners goede communicatie, duidelijke afspraken waarover meegedacht kan worden en inzicht in de mate van invloed.

Inclusie en representatie

In de huidige participatietrajecten missen we vaak een aantal groepen: mensen die de Nederlandse taal niet goed spreken, jongeren, ouderen, mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking, psychisch kwetsbaren, mensen die het vertrouwen zijn kwijtgeraakt in overheid of samenleving ('afgehaakten'), mensen met drukke agenda's (jonge ouders, mantelzorgers) en mensen die andere zaken aan hun hoofd hebben ('overlevers'). Ook zijn er altijd mensen die niet actief deelnemen aan participatieprocessen, omdat zij vinden dat de gekozen vertegenwoordigers van de representatieve democratie hun belangen goed behartigen. Door inwoners beter te leren kennen (zie hieronder), een combinatie van online en offline communicatiemiddelen in te zetten en te communiceren in begrijpelijke taal, proberen we bovengenoemde groepen beter te bereiken.

Inwoners leren kennen

Dé inwoner bestaat niet. Wie zijn ze, wat beweegt ze, hoe betrokken zijn ze bij hun omgeving, wat vinden ze belangrijk etc. Kennis&Verkenning heeft demografische gegevens beschikbaar. En er is een aantal verschillende indelingen van inwoners bekend, zoals de burgerschapsstijlen van Motivaction en de betrokkenheidsprofielen van CitisensLab. Ook Studio Vers Bestuur onderscheidt een aantal inwonerstypes. In 2023 onderzoeken we hoe deze indelingen ons kunnen helpen bewoners beter te laten participeren.

Duidelijke taal

Een eerste voorwaarde om te kunnen participeren, is duidelijke taal. Meer dan de helft van onze inwoners begrijpt onze taal niet. En wie onze taal wel begrijpt, vindt een wat lager taalniveau prettiger om te lezen. Met campagne-weeken, trainingen en testpanels maken we collega's bewust en helpen we ze hun taalniveau te verbeteren. Zodat inwoners teksten prettig leesbaar vinden en makkelijk te begrijpen.

Participatieportaal

Uit de enquête onder het Digipanel (2021) blijkt dat zeven op de tien panelleden geen idee heeft wat ze kunnen doen om een plan of idee onder de aandacht te brengen van de gemeente. We hebben een overzicht van ingangen en instrumenten die we in Deventer gebruiken als inwoners contact willen opnemen met de gemeente of als de gemeente inwoners wil betrekken bij haar plannen. Dit overzicht vertalen we in een online participatieportaal en communiceren we intensief en doorlopend, zowel extern als intern.

Initiatieftafel

Er is een initiatieftafel in oprichting, bestaande uit medewerkers van diverse teams, die voor een 'zachte landing' van initiatiefnemers zorgt: een goede intake, een eerlijk gesprek (wat heeft geen kans van slagen plus hoe kan het dan wél?). Ook staan we open voor initiatieven die zó vernieuwend zijn dat ze vooruitlopen op de gemeentelijke agenda of die een maatschappelijke meerwaarde hebben.

Met de invoering van de initiatieftafel streven we naar een eenduidige aanpak van buurtinitiatieven en een sneller proces (duidelijkheid en snellere terugkoppeling richting bewoners) waarbinnen vragen vanuit de wijken en buurten integraal en met een open blik worden behandeld.

Daarnaast gaat deze werkwijze, door de in het proces opgenomen registratie, meer overzicht bieden over het aantal buurtinitiatieven in en de verdeling hiervan over de stad.

Simpele en kleine initiatieven worden alleen ter kennisname aangeboden aan de Initiatieftafel. Door ze wel aan te bieden worden ze op de juiste manier geregistreerd. De grotere of meer complexe initiatieven (initiatieven die bijvoorbeeld meerdere beheersdisciplines raken of mogelijk politiek gevoelig zijn) worden ingediend aan de tafel voor een integraal advies.

Dit integrale advies wordt gegeven door een groep adviseurs. De initiatieftafel bestaat uit een vaste kerngroep van adviseurs (waaronder wijkmanager, wijkenbeheerder, adviseurs Leefomgeving) en een tweede schil van adviseurs die zich aanmelden naar aanleiding van de agenda.

2. Politiek: college en gemeenteraad

Participatieparagraaf

Bij elk nieuw beleid of de actualisatie van bestaand beleid staan we bewust stil bij participatie. Op welke wijze betrekken we inwoners en andere partijen en welke ruimte voor invloed is er? We verdiepen ons ook in wat er in de wijk of buurt of rondom het onderwerp bij belanghebbenden speelt. In college- en raadsvoorstellen wordt de participatieparagraaf opgenomen met onderstaande, gerichte vragen. De gemeenteraad kan op deze manier in een vroegtijdig stadium kaders stellen. Na afloop van het participatietraject gaat het eindresultaat ter besluitvorming naar de gemeenteraad of het college van B&W. De resultaten van de participatie worden hierbij gevoegd. Na de besluitvorming evalueren we het participatietraject.

Vragen in de participatieparagraaf:

- Welke ruimte is er voor invloed?
- Welke belangen hebben inwoners bij het project of de beleidsontwikkeling?
- Hoeveel tijd, geld, capaciteit en expertise is beschikbaar?
- Stemt college en/of raad in met het voorgestelde participatieniveau (trede op de participatieladder)?
- Hoe verhoudt dit participatietraject zich tot andere lopende of toekomstige participatietrajecten?

College en raad zorgen ervoor dat ze bewust de participatieladder (laten) toepassen en deze vijf basisvragen stellen.

Aansluiten bij initiatieven uit de samenleving

We behandelen maatschappelijke initiatieven met dezelfde zorg als onze eigen plannen. Bij initiatieven uit de samenleving beperkt de rol van de gemeente zich tot het faciliteren en het toetsen aan en het bewaken van het algemeen belang. Faciliteren kan in de vorm van geld, expertise of ondersteuning.

3. Medewerkers gemeente

Voor succesvolle participatie moet je echte verbinding kunnen maken. Dat betekent iets voor de houding en het gedrag van medewerkers van de gemeente, die in gesprek zijn en samenwerken met bewoners en partners in de stad. En dus om investering in benodigde vaardigheden.

Wijkmanagers, wijkenbeheerders, buurtmakers, Voor Elkaar Teams positie geven

Deze medewerkers zijn onze ‘verbindingsofficieren’, zij staan in direct contact met inwoners. Zij weten wat inwoners belangrijk vinden, wat hen beweegt en hoe we met ze in gesprek kunnen komen. Deze ambtenaren komen vaker aan tafel bij start van een project of beleidsontwikkeling.

Gids Digitale participatie

Sinds de coronapandemie is de vraag naar online participatie toegenomen. In de [Gids Digitale Participatie](#) staan de mogelijkheden die de gemeenten Deventer, Olst-Wijhe en Raalte op dit moment tot hun beschikking hebben. Deze versie wordt in 2023 geactualiseerd.

Werkwijzer MJOP

De projectleiders voor de Meerjaren Onderhoudsplannen (MJOP) werken al een aantal jaren met de Werkwijzer MJOP. Daarin staan per categorie werkzaamheden richtlijnen voor de communicatie en interactie rondom projecten. In 2022 is de Werkwijzer geoptimaliseerd.

Vaardigheden en kennis

Naast kwaliteiten als betrouwbaarheid en legitimiteit, worden vaardigheden als samenwerken, transparant opereren, luisteren, inleven, openstaan voor andere ideeën en maatwerk bieden steeds belangrijker. Ook vraagt dit om kennis bij medewerkers over participatievormen en -tools, communicatie en (vernieuwde) procedures. Met trainingen en casusbesprekingen -met behulp van goede en minder goede voorbeelden- maken we medewerkers vaardiger.

4. Initiatiefnemers

In een wereld die steeds verandert, kijken we zorgvuldiger naar de kwaliteit van de plek waar we wonen, werken en onze vrije tijd doorbrengen. Deze plek moet veilig en gezond zijn en tegelijkertijd ook ruimte bieden aan ontwikkeling en aan inwoners en ondernemers met slimme ideeën. Voor een goed plan is altijd ruimte, helemaal als het past in de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan en mits de initiatiefnemer zijn plannen heeft voorgelegd aan direct betrokkenen uit zijn omgeving. En natuurlijk is WijDeventer er voor iedereen met een goed idee voor zijn of haar buurt.

Ingang/loket

Inwoners, ondernemers, organisaties en marktpartijen kunnen met hun idee of initiatief bij ons terecht. Daarvoor zijn verschillende ingangen, zoals WijDeventer, het Bedrijvenloket en de publieksbalies. We bespreken het initiatief, zoeken naar meerwaarde, geven advies over te zetten stappen en de afstemming met gemeentelijke instellingen. Zo nodig leggen we verbandingen met andere initiatiefnemers en/of onze strategische partners, zoals de provincie of het binnenstadsmanagement.

We streven naar een snelle afhandeling zonder zware procedures. Als een initiatief binnen de bestaande beleidskaders past, dan handelen we het zo snel mogelijk af via de reguliere processen. Initiatiefnemers geven we altijd de mogelijkheid tot een gesprek met een ambtenaar. Ook kijken we welke ondersteuning nodig is (financiën, fysieke ruimte, professionele ondersteuning, kennis/kunde).

Carrousel

Past een initiatief niet binnen de bestaande beleidskaders, dan leggen we het voor aan de Carrousel. Dit is een integraal denkende groep beleidsadviseurs die bekijkt hoe de gemeente en partners zoals provincie, GGD en het waterschap met het initiatief willen omgaan. De Carrousel scant of het initiatief aansluit bij onze ambities of dat het een maatschappelijke meerwaarde heeft. Initiatiefnemers krijgen een duidelijke toelichting op het oordeel. Mogelijk is het idee toch uitvoerbaar, al past het niet binnen het bestaande beleid.

WijDeventer

Bewoners die een goed idee hebben om de saamhorigheid in de buurt te versterken, kunnen terecht bij WijDeventer. WijDeventer ondersteunt bewoners met ideeën om daar zelf mee aan de slag te gaan. Ook biedt het verschillende subsidiemogelijkheden. WijDeventer denkt steeds na over manieren om meer initiatieven op te halen in de verschillende wijken en dorpen.

Invoering Omgevingswet

Deventer bereidt zich voor op de komst van de Omgevingswet. Zo werken we mee aan de ontwikkeling van het Digitaal Stelsel Omgevingswet, hebben we met veel betrokkenheid van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties een Omgevingsvisie opgesteld, hebben we categorieën voor verplichte participatie vastgelegd en ontwikkelden we de [Wegwijzer participatie](#) voor initiatiefnemers.

Uitdaagrecht

De komende jaren doen we verder ervaring op met het uitdaagrecht. Dit biedt inwoners de mogelijkheid om zelf publieke taken uit te voeren. Initiatiefnemers ‘dagen’ de overheid uit als zij denken een taak beter, anders, met meer maatschappelijk draagvlak of goedkoper te kunnen uitvoeren. Bij de aanvraag van het uitdaagrecht maken we snel duidelijk wat de financiële middelen zijn die behoren bij de taak. De voorwaarden die we stellen aan de uitdager:

- Het voorstel komt vanuit een (georganiseerde) groep burgers;
- De uitdagers staat open voor ondersteuning vanuit de gemeente voor het verbeteren van de organisatie;
- Burgers willen de taak meerdere jaren overnemen;
- Er is voldoende draagvlak in de wijk;
- Het voorstel conflicteert niet met aanbestedingen.

Regels versus maatwerk

Hoe kan en moet de gemeente omgaan met een initiatief? Wat vinden raad en college daarvan? Welke houding en gedrag van medewerkers vraagt dit? Hoe zorg je ervoor dat steeds vanuit eenzelfde gedachte wordt gehandeld? Omdat elk initiatief anders is zal maatwerk noodzakelijk zijn. Wel is een kader nodig waarbinnen wordt gehandeld. Dat kader is als volgt:

1. De initiatiefnemer moet aantonen dat het initiatief op draagvlak kan rekenen; in de buurt of onder de doelgroep waarop het initiatief zich richt;
2. Er moet een aantoonbaar 'voordeel' zijn op één of meer van de volgende aspecten: prijs, kwaliteit, maatschappelijk draagvlak. Daarnaast mag het overdragen van een deel van een taak niet leiden tot hogere kosten voor de gemeente tenzij een financieel voordeel van de over te dragen taak dit nadeel compenseert.
3. Initiatiefnemers kunnen niet zijn: bedrijven of maatschappelijke instellingen die deze taken regulier uitvoeren. In die situaties is er feitelijk sprake van een 'vrije' inschrijving op een dienst of een werk van de gemeente en is het inkoopbeleid van toepassing.
4. Bekostiging door de gemeente is een vorm van subsidieverstrekking. De initiatiefnemer moet een vereniging in het leven roepen voor het beheer van de ter beschikking gestelde middelen en voor de verantwoording van beheer en uitvoering.

De komende twee jaar realiseren we een aantal pilotprojecten. Met deze pilotprojecten kunnen zowel inwoners als de gemeente ervaring opdoen met alle zaken die bij het uitdaagrecht komen kijken. Ook kunnen deze pilotprojecten als voorbeeld dienen voor andere wijken of buurten. Op basis van de leerervaringen uit deze pilots werken we het beleid verder uit.

Burgerberaad Deventer

We willen samen met de raad het nieuwe instrument burgerberaad inzetten en hier ervaring mee opdoen. Hierbij vragen we een divers samengestelde groep inwoners om advies over een vraagstuk dat complex is, veel impact heeft en/of waar veel mensen bij betrokken zijn. De raad moet vooraf aangeven hoe wordt omgegaan met de adviezen.

